

[Madsen-Mygdal.]

tyder socialt, hvad det betyder for vort Folk, om vi genindfører en Ekspropriationsbestemmelse af udvidet Art, der giver Ret til at ekspropriere fra ret smaa Bøndergaarde til Fordel for Oprettelse af selvstændige Brug til de bestaaende for smaa Husmandsbrug. Som sagt, jeg beklager overordentlig, at man ikke har søgt at faa fast Bund under Fødderne for en Reformlovgivning som denne, og min Beklagelse er ikke mindst dikteret ud fra det, at jeg ikke selv formaar at overse, hvor vidtrækkende dette Forslag er, eller af hvilken Værdi det er. Men jeg har prøvet paa ved egen Hjælp at komme et Stykke frem, og det, jeg har opnaaet ad den Vej, er et Indtryk af, at Rækkevidden af dette Lovforslag socialt set ganske overvurderes. Hvis det er rigtigt, fraaader jeg meget bestemt at knytte en saadan Bestemmelse til Ekspropriationslovgivningen og lægge den denne Sten i Vejen, naar man dog ikke er i Stand til at naa ret langt, men kun kommer til at lovgive for ganske enkelte Borgere i vort Land, uden at det egentlig har nogen social Betydning. Men, som sagt, det er Formodninger, der dog er bekræftet ved en lokal Undersøgelse af, hvad et Lovforslag som det foreliggende vil betyde, hvis det føres ud i Praksis.“

Og saa omtaler det ærede Medlem sin egen Undersøgelse, og det er, saa vidt jeg ved, til i Dag det eneste Forsøg, der er gjort paa virkelig at skaffe Oplysning om, hvad Lovforslaget betyder. Det ærede Medlem har undersøgt i fire forskellige Kommuner, hvem disse indeklemte Husmænd er. Ja, det viser sig jo at være mange forskellige. Det ærede Medlem siger:

„Ja, der er mange, der egner sig fortrinligt til at eje Huse med 2—3 Tdr. Land og gaa paa Arbejde og aldrig faar nogen Plads i Livet, der svarer bedre til deres Evner og Anlæg end netop der.“

Og han oplyser, at det er en stor Part af dem, det er ikke egentlige Husmænd, det er Folk, der lever af deres Penge, Aldersrentenydere, Haandværkere, Købmænd, Handelsmænd, Fiskere.

„Jeg anfører disse Betragtninger, fordi jeg ved, at en Ekspropriationsbestemmelse, som gaar ud paa at tage Jord fra mindre eller mellemstore Landbrug til Supplering af bestaaende for smaa Husmandsbrug, vil vække overordentlig stor Modstand, og fordi jeg ved, at det foreliggende Lovforslag af mange betragtes som en stor Landboreform, hvor-

ved man endelig viser den rigtige Kærlighed til Husmandsbruget i Danmark. Jeg advarer imod begge Betragtninger, ingen af dem er rigtig“, siger det ærede Medlem. „Derfor henstiller jeg til den højtærede Landbrugsminister, at man ved Udvalgsbehandlingen imødekommer det radikale Venstres Ønske om at faa denne Sag ordentligt belyst, saa man faar Bund under Fødderne og virkelig ved, hvad man tilstræber og opnaar ved en Lovgivning som den foreslaaede.“

Jeg kunde i denne Forbindelse have Lyst til at spørge det ærede Medlem, om han er af samme Mening nu, som han var i 1925. Og endvidere vil jeg spørge den højtærede Landbrugsminister, om den Undersøgelse, som det ærede Medlem, som det forekommer mig med fuld Føje, opfordrede til at iværksætte i 1925, er foretaget, om den højtærede Landbrugsminister er i Besiddelse af Oplysninger udover dem, som det ærede Medlem her har meddelt, og som findes i Folketingstidende. Jeg maa i øvrigt om det ærede Medlems Udtalelser for fire Aar siden sige, at det efter min Opfattelse er meget forstandige Bemærkninger. Jeg ønsker kun for mit Vedkommende at tilføje, at hvis en Ejer af et saadant Hus med en 2—3 Tdr. Land — og her maa der regnes med, at han i sin Tid frivillig har overtaget denne Ejendom, vi har jo ikke Tvang i saa Henseende, da han frivillig overtog denne Ejendom, vidste han meget vel, hvad han gik ind til — kommer i Tanke om, at han ønsker mere Jord at arbejde med, saa forekommer det mig, at saa maa han gaa den Vej som alle andre, der er i den Situation, at de ønsker større Ejendomme at arbejde med, nemlig søge at ombytte denne Ejendom med en anden. Men det ses aldeles ikke, med hvilken Ret man skulde kunne forlange, at netop paa samme Sted, hvor han frivillig er gaaet ind for at dyrke 3 Tdr. Land, skal hans Nabo være pligtig at imødekomme hans eventuelle Ønske om mere Jord ved at afstaa denne Jord med stort økonomisk Tab.

Der aabnes her i Virkeligheden Vej for den vildeste Vilkaarlighed. Som bekendt indeholder Forslaget den Bestemmelse, at Ekspropriation kun maa finde Sted fra Ejendomme paa over 40 ha. Men hvis der nu Side om Side bor to Husmænd med hver 3 Tdr. Land, den ene er saa heldig at have en Nabo med over 40 ha, den anden er ikke saa heldig at have det, hvad er det da for en Retfærdighed, der tilstaa den ene billig Jord fra Naboen, men lukker af